

OFFICIAL PRESS RELEASE

28 Fepueli 2023

Ngāue'aki 'e he Pangikē Pule' 'a e Fokotu'utu'u Ngāue Fakapa'anga' ke ta'ota'ofi 'a e Hikihiki 'i he Totongi Koloa'

Na'e tali 'e he Poate 'a e kau Talēkita 'a e Pangikē Pule Fakafonua 'o Tonga' ke tuku atu 'a e Fakamatala Fokotu'utu'u Ngāue Fakapa'anga ki Fepueli 2023', 'a ia 'oku hā atu ai 'a e ngaahi liliu ki he fokotu'utu'u ngāue fakapa'anga' hili 'a hono vakai'i 'a e ola mo e tu'unga 'o e ngaahi ngāue faka'ekonōmika'.

Na'e liliu 'e he Pangikē Pule' 'a e fokotu'utu'u ngāue fakapa'anga lolotonga' ki ha ngaahi fokotu'utu'u ngāue fakapa'anga 'oku malava ke fakatonutonu 'a e pa'anga fakalūkufua 'a e fonua' 'o fakataumu'a ke malava 'o mapule'i ha toe hikihiki ma'olunga 'a e totongi koloa' 'i he mahina 'e ono ka hoko'. 'I he taimi tatau pē, 'e fakahoko 'a e ngaahi fokotu'utu'u ngāue fakapa'anga kehe 'o hangē ko hono fakafaingofua'i 'a e nō ke tokoni'i 'a e kakai mo e ngaahi pisinisi 'oku laveangofua' koe'uhi ke tokoni ki he fakaakeake faka'ekonōmika mei he ongo fakatamaki ne hoko 'i he 2022'.

Na'e fakafuofua 'e he Pangikē Pule' 'e peseti 'e 3.4 'a e tupu faka'ekonōmika 'i he ta'u fakapa'anga 2022-23, 'o fakatefito 'i he fakafuofua 'e mālohi ange 'a e tupu 'i he tafa'aki ki he ngaahi ngāue' pea mo e tafaka'aki 'o e fakatupu koloa'. 'Oku fakafuofua 'e mālohi ange 'a e ngāue 'i he ngaahi sekitoa' kotoa 'i he 2023 'o tokoni ia ki ha tupu faka'ekonōmika peseti 'e 3.7 'i he ta'u fakapa'anga 2023-24, neongo 'oku holo 'a e fakafuofua ki he tupu fakamamani lahi'. 'I Sanuali 2023, na'e 'i he tu'unga fakafiemālie pē 'a e pa'anga talifaki 'i muli 'a e Pule'anga' 'o fe'unga mo e T\$911.1 miliona. Na'e fe'unga 'a e tu'unga 'o e pa'anga talifaki' pea mo e māhina 'e 14.2 'o e koloa mo e ngaahi ngāue hū mai mei muli'.

'Oku tokamalie pē 'a e tafa'aki fakapa'anga' fakalūkufua 'o makatu'unga mei he tu'unga lelei 'a e sino'i pa'anga tefito (capital), fe'unga 'a e tupu fakapa'anga' (profitability), pea mo e ma'olunga 'a e pa'anga ngāue (liquidity) 'a e ngaahi pangikē.

Na'e tupu ma'olunga 'a e hikihiki 'i he totongi koloa fakalūkufua 'o a'u ki he peseti 'e 14 'i Sepitema 2022 kimu'a pea toki holo 'i he ongo māhina faka'osi 'o e 2022' 'a ia ne faka'ohovale 'a e ma'olunga ange hikihiki 'i he totongi koloa' fakalotofonua' 'i he totongi koloa hū mai mei tu'apule'anga' talu mei 'Aokosi 2022'. 'Oku ne holoki leva 'a e ivi fakatau 'a e ngaahi pisinisi' mo e kakai', pea 'oku fakamamafa'i ai 'e he Pangikē Pule' 'a e mahu'inga hono ta'ota'ofi 'a e hikihiki 'i he tu'unga 'o e totongi koloa' 'i he kaha'u vave mai' 'i he'ene ngāue atu ki hono fakaivia 'a e fa'unga 'o e fokotu'utu'u ngāue fakapa'anga' 'a ia 'e malava ke ta'ota'ofi 'a e hikihiki 'i he tu'unga 'o e totongi koloa', langa hake ha sekitoa fakapa'anga 'oku tu'uloa, tokoni'i 'a e fakaakeake faka'ekonōmika' pea mo faka'ai'ai 'a e malu e tu'unga faka'ekonōmika fakalūkufua'.

Ki ha ngaahi fakamatala fakaikiiki kataki 'o fetu'utaki ki he:

Va'a 'Ekonōmika

Telefoni: (676) 24 057

Fekisimeili: (676) 24201

Meili 'Elekitolōnika: nrbt@reservebank.to